

สนค. ยกกระต๊อบการตรวจสอบย้อนกลับสินค้า ช่วยสร้างมาตรฐานและบูรณาการข้อมูล เพื่อโอกาสทางการค้าและความยั่งยืน

เมื่อวันที่ 5 กันยายน 2567 สำนักงานนโยบายและยุทธศาสตร์การค้า (สนค.) กระทรวงพาณิชย์ ร่วมกับมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ (มธ.) จัดงานสัมมนานำเสนอผลการดำเนินโครงการ Blockchain ยกกระต๊อบเศรษฐกิจการค้า ระยะที่ 5 โดยมีเป้าหมายเพื่อเผยแพร่องค์ความรู้ แลกเปลี่ยนประสบการณ์ สร้างความตระหนักในระบบตรวจสอบย้อนกลับสินค้า และรับฟังความคิดเห็นต่อข้อเสนอแนะในแนวทางและทิศทางการพัฒนาระบบต้นแบบการตรวจสอบย้อนกลับ TraceThai.com ที่เหมาะสมในอนาคต โดยมีผู้แทนจากหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และภาควิชาการ เข้าร่วมสัมมนา ณ โรงแรมอีสติน แกรนด์ พญาไท กรุงเทพมหานคร และทางออนไลน์กว่า 150 ราย

นายวิชานัน นินวาทจินดา รองผู้อำนวยการสำนักงานนโยบายและยุทธศาสตร์การค้า ประธานงานสัมมนาเปิดเผยว่า กระทรวงพาณิชย์ โดย สนค. เห็นถึงประโยชน์ของเทคโนโลยี Blockchain ในการสร้างความน่าเชื่อถือให้กับคุณภาพและมาตรฐานสินค้าเกษตรไทย จึงดำเนินโครงการประยุกต์ใช้ Blockchain ยกกระต๊อบเศรษฐกิจการค้า โดยร่วมกับมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ พัฒนาระบบต้นแบบการตรวจสอบย้อนกลับ TraceThai.com ที่ใช้เทคโนโลยี Blockchain ในการติดตามหรือตรวจสอบย้อนกลับสินค้าเกษตรอินทรีย์ในห่วงโซ่อุปทาน ตั้งแต่การเพาะปลูก การผลิต การรวบรวม การบรรจุหีบห่อ และการจัดจำหน่ายไปยังผู้บริโภค ซึ่งจะช่วยสร้างความมั่นใจต่อมาตรฐานและคุณภาพสินค้าตลอดห่วงโซ่อุปทาน ในปัจจุบันมีผู้ใช้งานระบบต้นแบบฯ รวม 160 ราย/กลุ่ม และครอบคลุมสินค้าเกษตร อาทิ ข้าว ผัก ผลไม้ ดอกไม้ ปศุสัตว์ ประมง พืชอื่น ๆ และอาหารแปรรูป

ในการสัมมนาครั้งนี้ ศ.ดร.อาณัติ ลิ้มคเดช หัวหน้าคณะที่ปรึกษาโครงการฯ ได้นำเสนอผลการดำเนินการประกอบด้วย การสร้างการรับรู้และฝึกอบรมการใช้งานระบบต้นแบบฯ ทำให้มีกลุ่มนำร่องผู้ใช้งานระบบต้นแบบฯ และการศึกษาและจัดทำร่างข้อเสนอแนะในการพัฒนาระบบต้นแบบการตรวจสอบย้อนกลับ TraceThai.com เพื่อให้สามารถนำไปใช้งานจริงในการดำเนินธุรกิจและการดำเนินงานของภาครัฐได้ พร้อมรับฟังความคิดเห็นจากภาครัฐ ภาคเอกชน ภาควิชาการ และผู้ที่สนใจ

นอกจากนี้ ในช่วงเช้าได้รับเกียรติจาก นางสาวสุปราณี ก้องเกียรติกมล ผู้อำนวยการส่วนยุโรป 1 กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ ได้ให้ความรู้และนำเสนอข้อมูลระเบียบทางการค้าที่เกี่ยวกับการตรวจสอบย้อนกลับ ได้แก่ (1) กฎกติกาการค้าระหว่างประเทศ (2) กรอบความร่วมมือ นโยบาย และแผนงานของต่างประเทศ (3) มาตรการฝ่ายเดียวของภาครัฐประเทศต่าง ๆ และ (4) มาตรการของภาคส่วนอื่น ๆ โดยเฉพาะภาคธุรกิจและภาคประชาสังคม อาทิ กฎหมายว่าด้วยสินค้าที่ปลอดจากการตัดไม้ทำลายป่า (EU Deforestation Regulation: EUDR) และมาตรการตรวจสอบย้อนกลับธุรกิจอย่างยั่งยืน (Corporate Sustainable Due Diligence) ซึ่งชี้ให้เห็นว่า การตรวจสอบย้อนกลับมีความสำคัญเพิ่มขึ้นและซับซ้อนเพิ่มขึ้น ซึ่งผู้ประกอบการควรติดตามแนวโน้มของนโยบายและมาตรการทางการค้าใหม่ ๆ และมองวิกฤตให้เป็นโอกาส โดยปรับเปลี่ยนกระบวนการผลิตหรือปรับปรุงองค์กร เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าและบริการ และแสวงหาโอกาสใหม่ ๆ ในการดำเนินธุรกิจ

ในช่วงบ่ายเป็นการเสวนาในหัวข้อ “เจาะลึกระบบตรวจสอบย้อนกลับ: โอกาสการค้าและความยั่งยืน” ได้รับเกียรติจากวิทยากรจากภาครัฐและภาคเอกชน ร่วมกันหารือแลกเปลี่ยนข้อมูลและความคิดเห็น เกี่ยวกับความสำคัญและการใช้งานระบบตรวจสอบย้อนกลับ ที่จะช่วยให้เกษตรกรและผู้ประกอบการสามารถเตรียมความพร้อมรองรับกฎกติกาการค้าสมัยใหม่ สามารถควบคุมคุณภาพและบริหารจัดการห่วงโซ่อุปทานให้มีประสิทธิภาพและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ตลอดจนช่วยเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันทั้งในประเทศและต่างประเทศ

นางสาวเบญจมาศ สืบเนียม ผู้อำนวยการศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ (มกอช.) เน้นย้ำว่า ปัจจุบัน แนวโน้มความต้องการสินค้าปลอดภัย ใส่ใจสิ่งแวดล้อม รับผิดชอบต่อสังคม และคำนึงถึงสวัสดิภาพสัตว์ ในตลาดมีเพิ่มมากขึ้น ดังนั้น การตามสอบสินค้าได้จึงจำเป็นอย่างยิ่ง ซึ่ง มกอช. ได้พัฒนามาตรฐานและให้เครื่องหมายรับรอง Q สำหรับสินค้าที่มีคุณภาพ และพัฒนามาตรฐานและระบบตามสอบสินค้าเกษตรบนระบบคลาวด์ อย่างไรก็ตาม ผู้ใช้งานระบบส่วนใหญ่เป็นผู้ประกอบการที่ส่งสินค้าให้กับห้างสรรพสินค้า ซึ่งมีศักยภาพในการบันทึกข้อมูล

นางสาวอริวิทย์ แดงกนิษฐ ผู้อำนวยการฝ่ายเศรษฐกิจยาง การยางแห่งประเทศไทย (กยท.) ให้ข้อมูลว่า กยท. ได้พัฒนาระบบตรวจสอบย้อนกลับผลิตภัณฑ์ยาง เพื่อรองรับกฎหมาย EUDR พร้อมทั้งประเมินความเสี่ยงของเกษตรกรที่จะขายยางให้กับตลาดกลางของ กยท. อาทิ การบุกรุกป่า การชำระภาษี และการละเมิดสิทธิมนุษยชน ซึ่งผลิตภัณฑ์ที่ได้มาตรฐาน EUDR จะมีราคาขายเพิ่มขึ้น อย่างไรก็ตาม กยท. ยังต้องพัฒนาเทคโนโลยีตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล เพื่อไม่ให้เกษตรกรขายสินค้าที่ผิดซ้ำกัน ซึ่งทำให้ผลผลิตยางเกินกว่ากำลังการผลิตจริง

นายวรพจน์ สุรตวิศิษฐ์ รองกรรมการผู้จัดการ กลุ่มธุรกิจการค้าวัตถุดิบอาหารสัตว์ บริษัท กรุงเทพโปรตีนผง จำกัด (มหาชน) ให้ข้อมูลว่า บริษัทฯ เป็นผู้จัดหาข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ซึ่งการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์มีประเด็นเรื่องความยั่งยืน จึงได้พัฒนาระบบตรวจสอบย้อนกลับที่บันทึกข้อมูลบน Private Blockchain เพื่อสร้างความโปร่งใสในการควบคุมห่วงโซ่อุปทานในประเทศ ลดความเสี่ยงจากการบุกรุกพื้นที่ป่า และตรวจสอบการเผาแปลงปลูก ซึ่งเป็นสาเหตุของปัญหา PM2.5

นายกิตติ พงศ์กิตติวัฒนา นักวิเคราะห์ศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ (เนคเทค) ชี้แจงว่า เนคเทคได้ดำเนินโครงการพัฒนาระบบตรวจสอบย้อนกลับการส่งออกทุเรียนมาตรฐาน GAP ที่ส่งออกไปจีน ซึ่งระบบตรวจสอบย้อนกลับช่วยยกระดับความปลอดภัยและความน่าเชื่อถือ และสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับทุเรียนไทย พร้อมทั้งได้ให้ข้อคิดเห็นว่า หน่วยงานภาครัฐควรเชื่อมโยงและแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างกัน ซึ่งจะช่วยให้ระบบตรวจสอบย้อนกลับของไทยมีประสิทธิภาพมากขึ้น

นางกนิษฐา ตรีรัตนภรณ์ กรรมการผู้จัดการ บริษัท คิงด้อม ออร์แกนิก เนทเวิร์ค (ไทยแลนด์) จำกัด ซึ่งเป็นกลุ่มนำร่องใช้งานระบบต้นแบบการตรวจสอบย้อนกลับ TraceThai.com มากกว่า 4 ปี ให้ความเห็นว่า ระบบต้นแบบฯ ที่ประยุกต์ใช้เทคโนโลยี Blockchain ช่วยสร้างความน่าเชื่อถือ สร้างความโปร่งใสของข้อมูล และขยายโอกาสการส่งออกสินค้าอินทรีย์ให้กับเกษตรกรและผู้ประกอบการ SMEs ไทย

รอง ผอ.สนค. กล่าวทิ้งท้ายว่า ระบบตรวจสอบย้อนกลับจะมีความสำคัญมากขึ้นในอนาคต ทั้งจากพฤติกรรมผู้บริโภคที่เปลี่ยนไป และข้อกำหนดมาตรการและกฎระเบียบทางการค้าใหม่ ๆ ที่ให้ความสำคัญกับความปลอดภัยและคุณภาพของสินค้า และความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะสหภาพยุโรปและสหรัฐอเมริกา ข้อมูลและความเห็นที่ได้รับจากผู้เข้าร่วมการสัมมนาครั้งนี้จะเป็นประโยชน์อย่างมากในการปรับปรุงแนวทางและทิศทางการพัฒนาระบบต้นแบบการตรวจสอบย้อนกลับ TraceThai.com ที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพแก่ประเทศในอนาคตมากที่สุดต่อไป